

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Käytännöllisen filosofian laitos	
Tekijä-Författare-Author Hatamaa, Juha			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Konventiot klassisessa ja evolutionaarisessa peliteoriassa: puhdas koordinaatio ja silmäänpestävyys			
Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-01-10	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 69
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Konventioiksi voidaan luokitella sellaiset normatiiviset sosiaaliset käytännöt, joille on olemassa vaihtoehto. Konventioita ovat muun muassa erilaiset raha-, pituus- ja painoyksiköt, ja myös kielen katsotaan olevan konventionaalista. Peliteoreetikot uskovat, että rationaalisuudella on ratkaiseva osuus konventioiden synnyssä. T. Schellingin (1960) muotoilemia koordinaatiopelejä hyödyntäen David K. Lewis (1969) esitti ensimmäisen ja tähän mennessä vaikutusvaltaisimman klassiseen peliteoriaan perustuvan selityksen konventioiden synnystä. Lewis päätyi tulokseen, jonka mukaan konventiot ovat toimijoiden rationaalisia ratkaisuja heidän kohtaamiinsa koordinaatio-ongelmiin. Hänen kantansa oli, että konventiot syntyvät "itsestään": niiden synty ei edellytä normeja eikä sopimista. (Lähes) ainoa mitä tarvitaan ovat tietyt tarkasti määritellyt rationaalisuusehdot.</p> <p>Lewislinen lähestymistapa on saanut useita seuraajia (mm. Schiffer 1972, Ullmann- Margalit 1977, Heal 1978), mutta nytemmin Lewisin teoria on oleellisesti onnistuttu osoittamaan perustelemattomaksi. Teorian ytimessä oleva heikkous on valintojen epämääräisyys: konventioille on aina olemassa vaihtoehto, mutta kuinka päädyimme johonkin tiettyyn konventioon? Lewisin vastaus kysymykseen oli, että toimijat valitsevat vaihtoehdon, joka on silmäänpestävä, muista poikkeava. Vastaus ei kuitenkaan ole tyydyttävä, sillä M. Gilbert (1989a, 1989b ja 1990) on osoittanut, ettei ulkokohtaisen seikan perusteella valitseminen ole rationaalista valintaa.</p> <p>Biologiasta lähtöisin olevalla evoluutiopeliteorialla (Maynard Smith 1982) on saatu lupaavia tuloksia klassista peliteoriaa vaivanneisiin ongelmiin, myös koordinaatiokonventioiden osalta (erityisesti Skyrms 1996). Evoluutiopeliteoriassa ei tavallisesti ole sijaa klassiseen peliteoriaan ja sosiaalisen toiminnan teoriaan oleellisesti kuuluvalla yhteisen tiedon oletukselle. Tähän sisältyy ajatus, etteivät toimijat tee valintojaan silmäänpestävyyden perusteella. Evoluutioteoreetikojen mukaan konvention synnyssä ei ole niinkään kyse silmäänpestävyydestä vaan sattumasta, joka ratkaisee valintojen epämääräisyyden ja jonka tapahduttua evoluutiomekanismi hoitaa konvention leviämisen populaatioon.</p> <p>Tutkimuksessa esitellään konventioiden mallinnustavat molemmissa peliteorioissa, ja aiheen rajaamiseksi pääosin keskitytään puhtaisiin koordinaatiopeleihin. Tutkimus jakautuu kahteen osaan: Lewisille omistettuun klassista peliteoriaa käsittelevään jaksoon, jossa myös Gilbertin vasta-argumentit tulevat esitellyiksi, sekä evoluutiopeliteoriaa käsittelevään jaksoon, jossa esimerkiksi on valittu Skyrmsin kielellisen merkityksen syntyä selittämään pyrkivä malli. Kyseisiä teorioita vertaillaan toisiinsa, ja huomio kohdistetaan klassisessa peliteoriassa valintaperusteeksi esitettyyn silmäänpestävyyden käsitteeseen. Goyalin ja Janssenin (1996) sekä Sugdenin (1998) esimerkkejä seuraten kyseenalaistetaan väite, että konventioiden evolutionaarinen mallinnus on tyydyttävää ilman vastavuoroisia episteemisiä asenteita ja silmäänpestävyysoletusta. Lisäksi tutkimuksessa pyritään osoittamaan, että Skyrmsin merkityksen synnyn evoluutiopeliteoreettinen mallinnus on kehämäinen, koska se käsittääkseni edellyttää ja sisältää kielellisiä ennakkomerkityksiä.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords konventiot - mallintaminen - peliteoria			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited Philosophica-kirjasto, Siltavuorenpenger 20 A, 3. kerros, Puh. 09-191 29247			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			